

Információelmélet: Félévközi zárthelyi

Név:

Összpontszám:

--	--	--

Neptun kód:

Aláírás:

Kitöltési útmutató: A feladatok megoldásánál az üres téglalapokat kell kitölteni, illetve az ábrákat kell kiegészíteni. Az egyes feladatok kiírásában zárójelben szerepel, hogy hány pontot lehet kapni a jó válaszokért, és mennyi levonást a rosszakért; ahol nincs negatív érték feltüntetve, ott a pozitív érték felét lehet negatívban kapni a rossz válaszáért. Ha valamelyik eredményt javítja, egyértelműen javítson.

- Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak-e. Ha egy állításról úgy véli, hogy igaz, írjon az állítás előtti négyzetbe egy I betűt, ha hamisnak gondolja, akkor egy H betűt írjon a négyzetbe. A helyes válaszra +2 pontot kap, a rosszra -1-et. Nem kell minden négyzetet kitöltenie.

A csatornakódolási tétel egy a csatornakapacitástól és a javítás során megengedett hibás dekódolások számától függő felső korlátot mond a jelsebességre, ezenkívül megadja a lehetséges hatékony csatornakódolási eljárásokat.

A frekvenciaugratásos csatornamegosztás során a rendelkezésre álló frekvenciatartomány több részsávra van bontva, minden felhasználópáros kap egy kódot, és adott időközönként a kódnak megfelelő sorrendben váltaniuk kell a részsávok között.

A GIF képkódolási eljárás olyan képek esetén igazán hatékony, amelyek kevés színt használnak és nagy felületeken tartalmazznak azonos színeket.

Egy olyan forráskódoló eljárásnak, amely az i -edik kódolandó szimbólumhoz ℓ_i hosszúságú kódszót rendel az átlagos kódszóhossza $L = \sum_i p_i \ell_i$, ahol p_i az i -edik szimbólum előfordulási valószínűsége.

Egy csatorna csatornakapacitása, $\mathcal{C} = \max I(C \cdot X)$, ahol a csatornán átvitt információ $I(C \cdot X) = H(C) - H(C|X)$, a csatornára adott információ várhatóértékének és a csatorna veszteségének a különbsége. C a csatorna bemeneti, X pedig a kimeneti szimbólumkészlete.

A zajmentes csatornákon egy bemeneti szimbólum csak egyféle kimeneti szimbólumot hozhat létre.

Ha egy \mathbf{v} vektor úgy keletkezett, hogy egy konvolúciós kódoló kódszava a csatornán való átmenet közben torzult, akkor a szindrómája csak akkor lehet nulla, ha egy másik érvényes kódszóba transzformálódott.

Az MPEG mozgóképtömörítő eljárás képcsoportjaiból az I típusú képek dekódolásához nem szükséges más képekből származó adat.

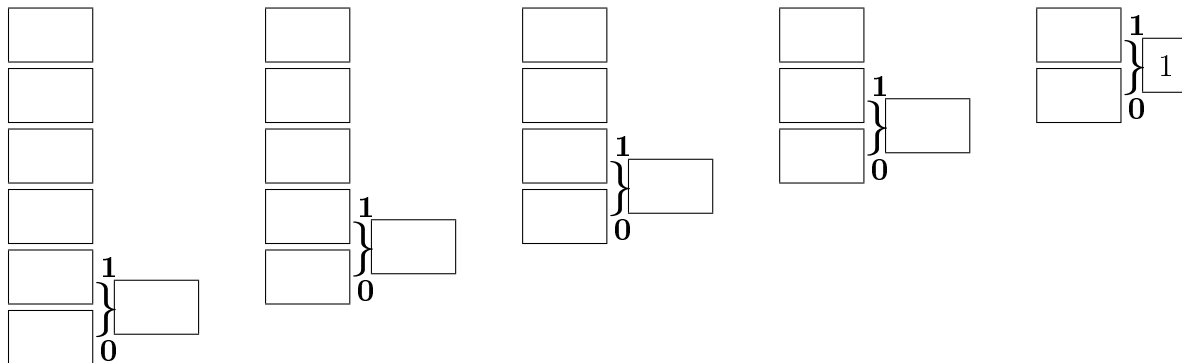
Egy p előfordulási valószínűségű esemény bekövetkezésekor nyert információ a Shannon-féle definíció szerint $\log_2 p$.

Shannon forráskódolásról szóló tétel szerint egy emlékezet nélküli stacionárius forráshoz rendelhető kód kódszavainak átlagos hosszának minimuma arányos a forrásbécé entrópiájával, de ennél az elméleti minimumnál csak eggyel nagyobb átlagos kódszóhosszú kódot tudtak eddig előállítani, annál rövidebbet nem.

- Ha egy konvolúciós kódot a $\mathbf{G}(t)$ polinom-mátrixszal tudjuk leírni, és az üzenet egy $\mathbf{b}(t)$ polinom-vektorral jellemezhető, akkor a kódoló kimenete egy olyan polinom-vektorral adható meg, amely a $\mathbf{b}(t) \cdot \mathbf{G}_i(t)$ képlettel számolható, ahol $\mathbf{G}_i(t)$ a $\mathbf{G}(t)$ mátrix i -edik sora.
- Lineáris blokk-kódok esetén a generátormátrix és a paritásellenőrző mátrix szorzata egységmátrix.
- Mind a forráskódoló, mind pedig a csatornakódoló eljárások során nő az üzenet entrópiája.
- Egy lineáris blokk-kódoló, mint csatornakódoló kódsebessége a kódszóhosszának és a bemeneti blokkjai hosszának szorzata.
- Az (n, k) paraméterű Reed–Solomon-kódok kódszavainak a spektrumában az első $n - k$ elem 0.
- A Hamming-kódok legfeljebb két hibát képesek javítani és perfekt kódok.
- Egy $f : A \mapsto B$ kód akkor és csak akkor egyértelműen dekódolható, ha a neki megfeleltetett $F : \mathcal{A} \mapsto \mathcal{B}$ kód invertálható, ha A a forrásábécé, \mathcal{A} az elemeiből képezett tetszőleges hosszúságú szimbólumsorozatok halmaza, B pedig a kódábécé elemeiből képezett tetszőleges hosszúságú sorozatok halmaza.
- Kvantálás során a folytonos számokból álló, mintavételezett $f(t_0), f(t_0 + T), f(t_0 + 2T), \dots$ sorozat elemeit képezzük le egy véges sok elemből álló halmazra.
- A blokkos kódátíródés során a kódolt üzenetet oszlopfolytonosan egy mátrixba írják, majd a mátrixot sorfolytonosan olvassák ki és az így módosított kódolt üzenetet bocsátják a csatornára.
- A mintavételezési tétel szerint egy B (frekvencia)sávra korlátozott jelet legfeljebb $B/(2\pi)$ frekvenciával szabad mintavételezni.
- A Bayes-döntés során ha egy B esemény bekövetkezik, és ismerjük az őt kiváltó lehetséges A_i események $p(A_i|B)$ valószínűségét, akkor amellet az esemény mellett döntünk, amelyre ez a feltételes valószínűség a legnagyobb.
- Ha egy (n, k) paraméterű ciklikus kód generátorpolinomja $g(t)$ és az i -edik kódszavához rendelt polinom $c_i(t)$, akkor igaz, hogy $c_i(t) = \alpha_i(t) + g(t)$, ahol $\alpha_i(t) = \alpha_{i0} + \alpha_{i1} \cdot t + \dots + \alpha_{i, k-1} \cdot t^{k-1}$ az i -edik üzenethez rendelt polinom.
- Az aritmetikai kódok az üzenet azonos hosszúságú blokkjait rendelnek egy-egy bináris törtszámot, méghozzá úgy, hogy a nagyobb összvalószínűségű blokkokhoz több számjegyből álló tört tartozzon.
- A prefix kódok kódszavai közül egyik sem a másik folytatása.
- Ha egy Reed–Solomon-kódot a ϑ n -edrendű elem első n hatványával definiálunk, akkor egy $b(t)$ polinommal jellemezhető üzenethez olyan kódszóvektor fog tartozni, melynek az i -edik komponense $b(\vartheta^i)$.

- Legyen az „E”, „A”, „O”, „Y”, „I” és „U” szimbólumok előfordulási valószínűsége rendre 0,16; 0,41; 0,10; 0,05; 0,19 és 0,09. Töltse ki a szimbólumösszevonásra szolgáló ábra üres téglalapjait a megfelelő valószínűségekkel. Az oszlopokban szerepeljenek az elemek csökkenő sorrendben. (8 pont, hibánként -1 pont.)

Rendeljünk minden szimbólumösszevonáskor a felső elemhez 1-es bitet, ahogy az ábra mutatja. Adja meg a kódszavakat tartalmazó táblázat hiányzó elemeit (Kódszavanként +2 vagy -1 pont).

szimbólum	kódszó
A	
E	110
O	100
Y	
I	111
U	

- A $GF(2)$ véges számtest felett a $g(t) = t^3 + t + 1$ irreducibilis osztója a $t^7 - 1$ polinomnak. Adja meg annak a ciklikus kódnak a (nem szisztematikus) generátormátrixát, amelynek $g(t)$ a generátorpolinomja. (+6 pontról indulva minden hibás elemért -1 pont, legalább -3.)

$$G = \begin{pmatrix} \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \end{pmatrix}$$

A kódoló kételemű vektorokat kódol $7 - 1 = 6$ komponensűekbe.

- Készítse el egy (7,4) paraméterű szisztematikus bináris Hamming-kód paritásmátrixát. Szerepeljenek benne a szabad elemek az első sortól kezdve csökkenő sorrendben. (+4 ponttól indul a pontozás, minden hibás sorért -1 pont. Ez azt jelenti, hogy egy sorcsere -2 pont.) Készítse el a generáormátrixot (pontozás ugyanúgy, mint a paritásellenőrző mátrixnál, csak oszloponként).

$$\mathbf{H}^T = \begin{pmatrix} \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square \end{pmatrix}, \quad \mathbf{G} = \begin{pmatrix} \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square & \square \end{pmatrix}$$

A 0111 tömörített üzenetből keletkezett kódszó (+2 vagy -1 pont):

Ha valóban csak egy hiba keletkezett a csatornán való áthaladás során, akkor az 1100110 vett szimbólumsorozatban a következő helyen van a hiba (+2 vagy -1 pont):

Az 1100110 vett szimbólumsorozat a következő, nem csatornakódolt üzenetből keletkezhetett (+2 vagy -1 pont):

- Dekódolja az alábbi trellisszel rendelkező konvolúciós kódolón keletkezett, majd a csatornán elromlott bitsorozatot Viterbi-algoritmussal. A vett bitsorozat 00 10 01 10 00 01. A trellis élein az adott átmenetkor keletkezett bemeneti bitek/kimeneti bitpárosok láthatók. Vastagítsa meg a trellisen a legkisebb összsúlyú túlélő útvonalat (max. 8 pont, hibás végső állapotért -2 pont, minden rossz élért -2 pont, legalább -4 pont. Ha hibásan számol összsúlyokat, de az alapján jó az útvonal, csak a súlyhibánként kap -1 pontot.).

A Viterbi algoritmussal dekódolt üzenet (max. 4 pont, minden rossz bitért -1 pont, de legalább -2 pont):

